

## คู่มือโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ฉบับปรับปรุง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๕)

### ๑. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา โดยมีโครงการสำคัญคือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ให้ความสำคัญในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด การรวมกลุ่มการผลิต มีการบริหารจัดการร่วมกัน และสร้างเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน ภายใต้การสนับสนุนของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยจัดทำระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มและมีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนด้านการตลาด ตามยุทธศาสตร์ ๒๐ ปีของรัฐบาล ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน ๑๔,๕๐๐ แปลง และจำนวนพื้นที่ ๓๐ ล้านไร่ ในปี พ.ศ.๒๕๗๔

การพัฒนาให้เกษตรกรรายย่อยซึ่งเป็นสมาชิกแปลงใหญ่สามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีเงินทุนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรในแปลงใหญ่นำไปพัฒนากิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการผลิต และการตลาด ที่จะนำไปสู่การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง ซึ่งรัฐบาลได้มีโครงการสนับสนุนสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนที่มีเกษตรกรเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ให้เข้าถึงแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และมีการพัฒนาโครงการที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ อนุมัติโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ วงเงิน ๒๓,๐๐๐ ล้านบาท วงเงินกู้ไม่เกิน ๑๐ ล้านบาทต่อแปลง ระยะเวลาโครงการ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ - เมษายน ๒๕๗๐ ซึ่งรัฐบาลจะรับภาระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๓.๐๐ ต่อปี โดยสถาบันเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการจ่ายอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ต่อปี ภายในระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันกู้ ทั้งนี้ ไม่เกินเดือนธันวาคม ๒๕๖๔ ระยะเวลาจ่ายเงินกู้ ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๕๙ - ธันวาคม ๒๕๖๔ โดยมีเป้าหมายให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สนับสนุนสินเชื่อให้แก่ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนที่มีสมาชิกเข้าร่วมดำเนินการตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อนำไปพัฒนาการดำเนินงานตามเป้าหมายของกลุ่ม ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเป็นเงินทุนในการบริหารจัดการด้านการผลิต และการตลาด ซึ่งโครงการช่วยกระตุ้น จูงใจ และพัฒนาการรวมกลุ่ม ของเกษตรกรรายย่อย ให้เป็นสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง พัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนธุรกิจ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่ให้มีความสามารถในการแข่งขัน และลดการพึ่งพาจากภาครัฐ

เนื่องจากโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ระยะเวลาจ่ายเงินกู้จะสิ้นสุดในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔ ดังนั้น เพื่อกระจายโอกาสและสร้างความเป็นธรรมให้กลุ่มแปลงใหญ่ทุกแปลงในการเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งสนับสนุนกลุ่มแปลงใหญ่กลุ่มเดิมที่ได้รับการพัฒนาจนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาระดับเป็นเกษตรสมัยใหม่ ที่มีการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ ต่อยอดด้านคุณภาพมาตรฐาน แปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาด เพื่อการขยายธุรกิจแบบก้าวกระโดด โดยมีวงเงินที่เพียงพอตามเป้าหมายในการพัฒนาและตามศักยภาพของแต่ละกลุ่มแปลงใหญ่ คณะรัฐมนตรี จึงได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๕ ขยายกรอบระยะเวลาโครงการ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์วงเงินสินเชื่อ โดยใช้วงเงิน

งบประมาณเดิมที่เคยอนุมัติไว้แล้ว เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มคุณภาพผลผลิต และผลตอบแทนจากการผลิต การลดต้นทุนการผลิต ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

## ๒. คำนิยาม

๒.๑ “การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่” หมายถึง การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิต และการบริหารจัดการร่วมกัน ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน โดยมีหน่วยงานภาครัฐและภาคที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ซึ่งการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่นี้กล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน

๒.๒ “กลุ่มการผลิตภายใต้การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่” หมายถึง การรวมกลุ่มทำการปลูกพืช ประมง และปศุสัตว์ จำแนกตามจำนวนพื้นที่ และจำนวนสมาชิก ดังนี้

๒.๒.๑ ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา แต่ละชนิดต้องมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ไร่ และ เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย

๒.๒.๒ ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่นๆ แต่ละชนิดต้องมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ไร่ หรือ เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย

๒.๒.๓ ประมง ปศุสัตว์ ฟังและแมลงเศรษฐกิจ แต่ละชนิดต้องมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ไร่ หรือ เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย (สินค้าปศุสัตว์ ให้คิดเป็นหน่วย ปศุสัตว์ โค ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๖๕ หน่วย กระบือ ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๗๐ หน่วย แพะ-แกะ ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๑๐ หน่วย สัตว์ปีก ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๐๑ หน่วย ฟังพันธุ์ / ฟังโพรง/ชันโรง ๑ รัง เท่ากับ ๐.๖๐ หน่วย จิ้งหรีด ๑ บ่อ เท่ากับ ๐.๖๐ หน่วย สุกร ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๔๐ หน่วย)

๒.๓ “คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร” หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัดที่เชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาระดับประเทศ ภาค และกลุ่มจังหวัด สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย/โครงการ สำคัญและบูรณาการกับทุกภาคส่วน รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด พร้อมแก้ไข ปัญหาการเกษตรของจังหวัด โดยมีเกษตรและสหกรณ์จังหวัด/ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัด/หัวหน้ากลุ่มเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

๒.๔ “คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ” หมายถึง คณะทำงานที่ได้รับการ แต่งตั้งเพื่อจัดทำแนวทางสร้างการรับรู้ ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่ สนับสนุนการขับเคลื่อน นโยบาย/โครงการสำคัญ กำหนดขอบเขตและแนวทางการเก็บข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของอำเภอ พร้อมแก้ไข ปัญหาการเกษตรของอำเภอ โดยมีเกษตรอำเภอ เป็นประธาน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอ ที่ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

๒.๕ “ผู้จัดการแปลง” หมายถึง เจ้าหน้าที่ หรือเกษตรกรที่มีเจ้าหน้าที่รัฐเป็นพี่เลี้ยง หรือผู้แทน ภาคเอกชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในกรณีที่แปลงใหญ่ที่มีภาคเอกชนเข้าร่วมในการบริหารจัดการ

๒.๖ “คณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่” หมายถึง พนักงานระดับจังหวัดที่ ธ.ก.ส. แต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินงานการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๒.๗ “สหกรณ์การเกษตร” หมายถึง สหกรณ์การเกษตรที่จดทะเบียนตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๘ “กลุ่มเกษตรกร” หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ.๒๕๔๗

๒.๙ “วิสาหกิจชุมชน” หมายถึง วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๑๐ “คณะกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน” หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกในที่ประชุม ว่าด้วย พ.ร.บ. และกฎหมายของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชน ตามแต่ละประเภท และต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว

๒.๑๑ “นายทะเบียน” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ - ๒ และสหกรณ์จังหวัด ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ ๒๕๔๒ และตามพระราชบัญญัติว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ.๒๕๔๗ เฉพาะสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ - ๒ หรือสำนักงานสหกรณ์จังหวัด

๒.๑๒ “วงเงินกู้ที่นายทะเบียนกำหนด” หมายถึง วงเงินที่สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร จะสามารถก่อหนี้ภาระผูกพันได้ในภายหน้า ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์หรือนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรให้ความเห็นชอบแล้ว รวมถึงวงเงินและจำนวนเงินที่สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรได้ก่อหนี้ภาระผูกพันแล้ว และจำนวนเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันคงเหลือ

### ๓. วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนเงินทุนแก่สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ในการพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่

### ๔. เป้าหมายการสนับสนุนสินเชื่อ

แปลงใหญ่ที่ผ่านการรับรองและขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

### ๕. เงื่อนไขโครงการ

๕.๑ แปลงใหญ่ที่ผ่านการรับรอง และบันทึกข้อมูลในระบบ Co-Farm

๕.๒ แปลงใหญ่ที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนสินเชื่อ จะต้องมีสถานะเป็น สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน และมีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ ตั้งแต่ ๑๕ คนขึ้นไป เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของโครงการในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรให้ได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างทั่วถึง

๕.๓ ให้ ธ.ก.ส. ยกเว้นเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการสอบสวนข้อมูลและวิเคราะห์เงินกู้

### ๖. แนวทางการดำเนินงานโครงการ

๖.๑ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการรวมกลุ่มเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ให้เป็นสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เพื่อให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำตามโครงการ และมีความสามารถในการชำระหนี้ตามแผนธุรกิจได้

๖.๒ คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ พิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการวงเงินไม่เกิน ๓ ล้านบาท หากเกินวงเงินดังกล่าวให้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๖.๓ ธ.ก.ส. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเป้าหมาย

#### ๖.๔ การคิดอัตราดอกเบี้ย

๖.๔.๑ กรณีสัญญาเงินกู้ที่จ่ายเงินกู้ ก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ ธ.ก.ส. คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๓.๐๑ ต่อปี โดยกลุ่มแปลงใหญ่รับภาระดอกเบี้ยเงินกู้ ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ต่อปี และรัฐบาลชดเชยดอกเบี้ยให้ ธ.ก.ส. ในอัตราร้อยละ ๓.๐๐ ต่อปี เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันกู้ แต่ไม่เกินวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

๖.๔.๒ กรณีสัญญาเงินกู้ที่จ่ายเงินกู้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ ธ.ก.ส. คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๓.๐๑ ต่อปี โดยกลุ่มแปลงใหญ่รับภาระดอกเบี้ยเงินกู้ ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ต่อปี ธ.ก.ส. รับภาระดอกเบี้ยร้อยละ ๐.๑๒๕ ต่อปี และรัฐบาลชดเชยดอกเบี้ยให้ ธ.ก.ส. ในอัตราร้อยละ ๒.๘๗๕ ต่อปี เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันกู้ แต่ไม่เกินวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๔

๖.๕ ธ.ก.ส. แยกบัญชีออกจากการดำเนินงานปกติเป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐ (Public Service Account : PSA) เพื่อขอรับการชดเชยความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจากรัฐบาล

### ๗. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

๗.๑ ระยะเวลาโครงการ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๗๕

๗.๒ ระยะเวลาการจ่ายเงินกู้ ธันวาคม ๒๕๕๙ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๙ และภายใต้กรอบวงเงินที่ได้รับการอนุมัติ

๗.๓ ระยะเวลาการชดเชยดอกเบี้ยภายใน ๕ ปี นับแต่วันกู้ ทั้งนี้ ไม่เกินวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๔

๗.๓.๑ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหมุนเวียน (เงินกู้ระยะสั้น) กำหนดชดเชยดอกเบี้ยไม่เกิน ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๔

๗.๓.๒ เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุน (เงินกู้ระยะยาว) กำหนดชดเชยดอกเบี้ยไม่เกิน ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๔

### ๘. การบริหารและการดำเนินโครงการ

#### ๘.๑ การดำเนินการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

##### ๘.๑.๑ ส่วนกลาง

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ประชาสัมพันธ์โครงการฯ และชี้แจงเจ้าหน้าที่ในสังกัด เพื่อทำความเข้าใจให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒) กรมส่งเสริมการเกษตรส่งรายชื่อแปลงใหญ่ที่มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการและเป็นไปตามหลักเกณฑ์โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ให้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงานใหญ่ทราบ

๓) กรมส่งเสริมการเกษตร (กสอ.) ร่วมกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กำกับ ติดตาม และให้คำแนะนำการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๔) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ร่วมกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ประเมินผลโครงการ

#### ๘.๑.๒ จังหวัด

๑) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ร่วมกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ประชาสัมพันธ์โครงการผ่านช่องทางต่างๆ เช่น กลไกการขับเคลื่อนระดับพื้นที่ เวทีแปลงใหญ่ เวทีชุมชน การประชุมที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน เป็นต้น

๒) คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบแปลงใหญ่ ร่วมกับ ธ.ก.ส. ในพื้นที่ จัดประชุมชี้แจงโครงการ ทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้จัดการแปลง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินงานโครงการได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓) ผู้จัดการแปลงจัดประชุมชี้แจงโครงการแก่กลุ่มแปลงใหญ่ รับทราบปัญหาและความต้องการของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมี ธ.ก.ส. สาขา และคณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ ร่วมชี้แจงหลักเกณฑ์ ตลอดจนระเบียบวิธีปฏิบัติการพิจารณาให้สินเชื่อของธนาคาร

๔) ผู้จัดการแปลง ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. สาขา และคณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ ให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมจัดทำ แผนดำเนินงานธุรกิจโครงการขอรับการสนับสนุนสินเชื่อและแผนปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่

๕) กลุ่มแปลงใหญ่เสนอโครงการและแผนปฏิบัติงานผ่านผู้จัดการแปลง เพื่อเสนอต่อ คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๖) คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร กลั่นกรอง/วิเคราะห์ความเหมาะสม ความเข้มแข็งของกลุ่ม และความเป็นไปได้ของโครงการ แผนดำเนินงานธุรกิจโครงการขอรับการสนับสนุนสินเชื่อ แผนปฏิบัติงาน และสินเชื่อที่ขอรับการสนับสนุน ตามเอกสารประกอบการพิจารณาสินเชื่อ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากพิจารณาแล้วมีมติว่าโครงการ แผนดำเนินงานธุรกิจโครงการขอรับการสนับสนุนสินเชื่อ แผนปฏิบัติงาน และสินเชื่อที่ขอรับการสนับสนุนต้องปรับปรุงแก้ไข ให้คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร แจ้งประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไข พร้อมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อให้กลุ่มแปลงใหญ่ นำไปปรับปรุงแก้ไข ร่วมกับผู้จัดการแปลง เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. สาขา และคณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนกลุ่มแปลงใหญ่ แล้วนำเสนอคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พิจารณาให้ความเห็นชอบใหม่

๗) คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ ส่งโครงการและแผนปฏิบัติงานขอรับการสนับสนุนสินเชื่อที่ผ่านความเห็นชอบแล้ว ให้ ธ.ก.ส. สาขา และคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่งให้สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด เพื่อแจ้ง ธ.ก.ส. สาขา พิจารณาการให้สินเชื่อตามหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติของ ธ.ก.ส.

๘) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการดำเนินการแก่กลุ่มแปลงใหญ่ ภายหลังจากได้รับเงินกู้จาก ธ.ก.ส. เพื่อให้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

กรณีไม่สามารถชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการติดตามเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ และช่วยหาแนวทางช่วยเหลือตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งรายงานผลการติดตามตรวจเยี่ยมให้คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทราบ

๙) กระบวนการทำงาน ขอให้ผู้จัดการแปลง บูรณาการทำงานร่วมกับ ธ.ก.ส.

๑๐) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกัน กำกับ ติดตาม และให้คำแนะนำการดำเนินงานในภาพรวมอย่างใกล้ชิด เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

## ๘.๒ การดำเนินการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ดังนี้

๘.๒.๑ สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด แต่งตั้งพนักงานที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นคณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการทั้งภายในและภายนอกธนาคาร

๘.๒.๒ คณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ และ ธ.ก.ส. สาขา ร่วมประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสนับสนุนโครงการ เพื่อรับทราบและสร้างความเข้าใจบทบาท หน้าที่ และหลักเกณฑ์การดำเนินงานของแต่ละทีมงานในการดำเนินงานร่วมกันในการสนับสนุน ส่งเสริม การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและประสิทธิภาพสูงสุด

๘.๒.๓ คณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ และ ธ.ก.ส. สาขา ร่วมกับผู้จัดการแปลงประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์ ระเบียบวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงาน และการพิจารณาให้สินเชื่อของธนาคาร

๘.๒.๔ ผู้จัดการสาขาหรือพนักงานที่มีความชำนาญในการจัดทำแผนธุรกิจ ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มแปลงใหญ่ ที่ขอรับการสนับสนุนสินเชื่อตามโครงการ

๘.๒.๕ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ จะแจ้งรายชื่อแปลงใหญ่ที่มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ ซึ่งได้รับข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร ให้สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดทราบ เพื่อแจ้ง ธ.ก.ส. สาขาในสังกัด เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสนับสนุนสินเชื่อตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติของธนาคาร

๘.๒.๖ ธ.ก.ส. สาขาพิจารณาอนุมัติสินเชื่อที่ผ่านการเห็นชอบจาก คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ และคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๘.๒.๗ กระบวนการทำงาน ขอให้ ธ.ก.ส. บูรณาการทำงานร่วมกับผู้จัดการแปลง

๘.๒.๘ ธ.ก.ส. รายงานความก้าวหน้าการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ เพื่อรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และติดตามสนับสนุนการดำเนินงาน

## ๘.๓ การดำเนินการของกลุ่มแปลงใหญ่ที่จะเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

๘.๓.๑ สมาชิกแปลงใหญ่ เข้าประชุมรับทราบ ยอมรับและทำความเข้าใจหลักเกณฑ์และข้อกำหนดโครงการ เสนอปัญหาและความต้องการของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๘.๓.๒ กลุ่มแปลงใหญ่จัดทำแผนดำเนินงานธุรกิจ จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนสินเชื่อ และแผนปฏิบัติงาน ร่วมกับผู้จัดการแปลง เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. สาขา และคณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ แล้วเสนอโครงการและแผนปฏิบัติงาน ผ่านผู้จัดการแปลง

๘.๓.๓ กรณีโครงการ แผนปฏิบัติงาน และสินเชื่อที่ขอรับการสนับสนุนไม่ผ่านความเห็นชอบจากคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้กลุ่มแปลงใหญ่ นำโครงการดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไข ร่วมกับผู้จัดการแปลงเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. สาขา และคณะทำงาน ธ.ก.ส. สนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ แล้วนำเสนอคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด หรือในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พิจารณาให้ความเห็นชอบใหม่

๘.๓.๔ กลุ่มแปลงใหญ่ ที่ได้รับเงินกู้แล้วดำเนินกิจกรรม ภายใต้การสนับสนุนของผู้จัดการแปลง ธ.ก.ส. สาขา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘.๓.๕ กลุ่มแปลงใหญ่เข้าร่วมการจัดเวทีประชาคมและเข้ารับการอบรมพัฒนาความรู้ตามความเหมาะสม

## ๙. แนวทางการพิจารณาสินเชื่อ

### ๙.๑ คุณสมบัติผู้กู้

#### ๙.๑.๑ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร

๑) เป็นสถาบันเกษตรกรที่จดทะเบียนตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ (แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๖๒) หรือตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗

๒) ไม่มีข้อบกพร่องในการดำเนินงานที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ปิดบัญชีไม่ได้ภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นสุดปีบัญชี โดยเกิดจากข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ

(๒) ทุจริต และถูกธนาคารระงับการจ่ายเงินกู้ เว้นแต่มีการแก้ไขปัญหาลงแล้ว มีผู้รับผิดชอบชดเชยความเสียหาย มีการตั้งสำรองค่าเผื่อครบถ้วน กรณีขาดทุนต้องมีแผนธุรกิจในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานชัดเจนในระยะเวลาที่เหมาะสม

(๓) มีบัญชีเจ้าหนี้เงินกู้มากกว่าลูกหนี้เงินกู้ รวมลูกหนี้การค้าและสินค้าคงเหลือของสหกรณ์การเกษตร/กลุ่มเกษตรกร มูลค่าต้องไม่น้อยกว่าจำนวนหนี้เงินกู้จากธนาคารและเจ้าหนี้อื่นรวมถึงเจ้าหนี้การค้า

(๔) ขาดทุนสะสมติดต่อกัน ๓ ปี

(๕) ขาดทุนเกินกึ่งหนึ่งของทุนเรือนหุ้น

๓) คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร ต้องให้ความร่วมมือกับธนาคาร

๔) สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร ต้องไม่มีหนี้เงินกู้ค้างชำระกับธนาคาร (NPLs)

#### ๙.๑.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป็นกลุ่มบุคคลประเภทวิสาหกิจชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ที่ธนาคารจะรับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าได้ โดยมีลักษณะที่สำคัญตามข้อบังคับของธนาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกต้องมีสัญชาติไทย และบรรลุนิติภาวะ

(๒) มีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งกลุ่มติดต่อกันมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน กรณีมีเหตุอันควรยกเว้น ให้ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดมีอำนาจพิจารณาผ่อนผันได้ตามสมควร

(๓) มีการจัดทำบัญชีของกลุ่มเป็นปัจจุบัน

- (๔) มีการลงทุน หรือการออกร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ
  - (๕) มีการประชุมร่วมกันเป็นประจำ และมีการบันทึกรายงานการประชุมไว้เพื่อเป็นหลักฐาน
- ๒) กลุ่มต้องไม่เป็นหนี้ค้ำชำระกับธนาคาร (NPLs)

## ๙.๒ เกณฑ์ให้การสนับสนุนสินเชื่อโครงการ

๙.๒.๑ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นผู้สนับสนุนสินเชื่อให้กลุ่มแปลงใหญ่ ตามคู่มือและวิธีปฏิบัติของธนาคาร ดังนี้

๑) **สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร** ไม่เกินวงเงินกู้ที่นายทะเบียนกำหนด โดยมีเกณฑ์ประกอบในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อวงเงินกู้ พิจารณาแบ่งตามขนาด/ประเภทธุรกิจ/ชั้นคุณภาพ ของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร และศักยภาพความสามารถในการชำระหนี้คืน

๒) **วิสาหกิจชุมชน** เป็นไปตามแผนธุรกิจของกลุ่มแปลงใหญ่

๙.๒.๒ โครงการที่ขอรับการสนับสนุนสินเชื่อ ต้องสามารถดำเนินการได้ทันทีเมื่อได้รับการอนุมัติ

๙.๒.๓ การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและหรือเป็นค่าลงทุนในการพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เช่น จัดหาปัจจัยการผลิต เป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อรวบรวมผลผลิต จัดหาและหรือพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำในแปลง จัดหาและหรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จัดหาเครื่องมือ เครื่องจักรกล และอุปกรณ์ทางการเกษตร และอื่นๆ เป็นต้น

๙.๒.๔ กลุ่มแปลงใหญ่เดิมที่ประสงค์ขอรับการสนับสนุนสินเชื่อตามโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ต่อเนื่อง

๙.๒.๔.๑ **กรณีการขอรับสนับสนุนตามแผนธุรกิจเดิม** ให้ สำนักงาน ธ.ก.ส. ระดับจังหวัด/สาขา พิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มแปลงใหญ่เดิมที่มีความประสงค์ขอรับการสนับสนุนสินเชื่อทั้งเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย/ค่าลงทุน โดยกลุ่มดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑) ปัจจุบันยังคงดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และมีแผนการดำเนินธุรกิจต่อเนื่องหรือขยายธุรกิจ

๒) มีวัตถุประสงค์การขอู้ ประเภทธุรกิจและประเภทผลผลิตเช่นเดียวกับที่เคยได้รับการเห็นชอบแผนธุรกิจจากคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๓) ผู้กู้ต้องมีการประเมินและทบทวนหลักประกันเงินกู้เป็นไปตามวิธีปฏิบัติปกติของธนาคารและหลักประกันจะต้องไม่น้อยกว่าหลักประกันเดิม

๔) ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินหรือผลประโยชน์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของธนาคาร

๕) กรณีมีสัญญาเงินเดิม วัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหมุนเวียนในการดำเนินงานโครงการต้องชำระหนี้เดิมทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยเสร็จสิ้น ก่อนจัดทำสัญญาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะกรรมการที่ให้สิทธิกลุ่มแปลงใหญ่ได้รับการขดเชยดอกเบี้ยไม่เกิน ๕ ปี

๖) สัญญาเงินกู้ภายใต้โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรณีขอู้ใหม่หรือกู้เพิ่ม) จะต้องไม่เกินวงเงินที่ได้รับการอนุมัติตามแผนธุรกิจจากคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด



๙.๒.๔.๒ **กรณีกลุ่มมีการทำแผนธุรกิจใหม่** ให้ สำนักงาน ธ.ก.ส. ระดับจังหวัด/สาขา ดำเนินการตามขั้นตอนใหม่ โดยผ่านการพิจารณาของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ก่อนพิจารณาเสนอขึ้น  
ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการให้สินเชื่อให้เป็นไปตามที่ ธกส. กำหนด

### ๙.๓ การยื่นขอสินเชื่อ

#### ๙.๓.๑ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร

๑) สถาบันเกษตรกรที่มีความประสงค์ขอรับสินเชื่อตามโครงการ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินการสถาบันเกษตรกร และวงเงินที่ขอสินเชื่อตามโครงการนี้ เมื่อรวมกับวงเงินกู้ตามวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้เดียวกันและวงเงินกู้ตามข้อบังคับฉบับอื่น หรือเจ้าหนี้เงินกู้อื่น หรือเงินรับฝากจากสหกรณ์อื่นและบุคคลภายนอกแล้ว ต้องไม่เกินวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบปีล่าสุด

๒) สถาบันเกษตรกรต้องจัดเตรียมเอกสารประกอบในการยื่นขอกู้เงินตามโครงการ ได้แก่ เอกสารโครงการในการขอรับการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. ที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร แผนการดำเนินงานของธุรกิจ ประมาณการกระแสเงินสด แผนการเบิกเงินกู้และชำระหนี้คืนธนาคาร

๓) การดำเนินการอื่น ๆ ของสถาบันเกษตรกร ต้องเป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วิธีปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเกษตรกรโดยเคร่งครัด

๔) สถาบันเกษตรกรต้องยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่โครงการ กำหนดอย่างเคร่งครัด

#### ๙.๓.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) วิสาหกิจชุมชนต้องจัดเตรียมเอกสารประกอบในการยื่นขอกู้เงินตามโครงการ ได้แก่ เอกสารโครงการในการขอรับการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. ที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หรือคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร รายงานการประชุมคณะกรรมการให้เข้าร่วมโครงการ แผนการดำเนินงานของธุรกิจ ประมาณการแผนการเบิกเงินกู้วงเงินสินเชื่อและชำระหนี้คืนธนาคาร

๒) การดำเนินการอื่น ๆ ของวิสาหกิจชุมชน ต้องเป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วิธีปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนโดยเคร่งครัด

๓) วิสาหกิจชุมชนต้องยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่โครงการกำหนดอย่างเคร่งครัด

### ๙.๔ การพิจารณากำหนดวงเงินกู้ตามโครงการ

#### ๙.๔.๑ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร

การพิจารณาวงเงินกู้ให้ใช้แผนธุรกิจที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตร/กลุ่มเกษตรกร หรือที่ประชุมใหญ่ ประกอบการคำนวณวงเงินกู้ที่สามารถกู้ได้ **แต่ต้องไม่เกินวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันที่นายทะเบียนสหกรณ์ได้เห็นชอบปีล่าสุด**

กรณีที่ประสงค์จะขอกู้เงินเพื่อการลงทุน ตามข้อบังคับสถาบันเกษตรกร จะต้องต้องมีเงินสมทบอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ นั้น สถาบันเกษตรกรสามารถใช้ทรัพย์สินอื่นที่ใช้ในการดำเนินโครงการมาประเมินมูลค่าใช้เป็นส่วนสมทบได้ ตัวอย่างเช่น สถาบันเกษตรกร ขอกู้เงินเพื่อซื้อเครื่องเกี่ยวนาดข้าววงเงินกู้ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สถาบัน

เกษตรกร สามารถใช้ทรัพย์สินของสถาบันเกษตรกร เช่น รถบรรทุกข้าวที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของวงเงินที่ขอกู้ เพื่อการลงทุนเป็นส่วนสมทบได้

#### ๙.๔.๒ วิสาหกิจชุมชน

การพิจารณาขอกำหนดวงเงินกู้ตามโครงการ จะพิจารณาจากความจำเป็นของการใช้เงินกู้ ตามแผนการดำเนินงานธุรกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ และศักยภาพการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนที่ยื่นกู้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินวงเงินกู้ขั้นสูงที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฉบับที่ ๔๕ ของธนาคาร

### ๙.๕ การชำระหนี้เงินกู้

๙.๕.๑ กรณีสัญญาเงินกู้ที่จ่ายเงินกู้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ กลุ่มแปลงใหญ่ให้ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ต่อปี ธ.ก.ส. รับภาระดอกเบี้ยร้อยละ ๐.๑๒๕ ต่อปี และรัฐบาลชดเชยดอกเบี้ยให้ ธ.ก.ส. ในอัตราร้อยละ ๒.๘๗๕ ต่อปี เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันกู้ แต่ไม่เกินวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๔ (กรณีสัญญาเงินกู้ที่จ่ายเงินกู้ ก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ กลุ่มแปลงใหญ่ให้ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ต่อปี และรัฐบาลชดเชยดอกเบี้ยให้ ธ.ก.ส. ในอัตราร้อยละ ๓.๐๐ ต่อปี เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันกู้ แต่ไม่เกินวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๙)

กรณีผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนหนี้เงินกู้ได้ถึงกำหนดชำระได้ทั้งหมด หรือบางส่วน ธ.ก.ส. จะเรียกเก็บดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยที่ระบุตามสัญญา ในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี สำหรับต้นเงินส่วนที่มีได้ชำระตามกำหนด จนกว่าจะชำระหนี้ส่วนที่ค้างนั้นเสร็จสิ้น

๑) กรณีกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหมุนเวียนในการดำเนินงานโครงการ (เงินกู้ระยะสั้น) กำหนดชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยเสร็จไม่เกิน ๑๒ เดือน นับแต่วันกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษให้ชำระคืนเสร็จไม่เกิน ๑๘ เดือน โดยได้รับการชดเชยดอกเบี้ยตามโครงการ ไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันกู้ แต่ทั้งนี้ ไม่เกินวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๔ หลังจากนั้นชำระดอกเบี้ยในอัตรากปกติของธนาคาร

๒) กรณีกู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุน (เงินกู้ระยะยาว) ให้กำหนดชำระหนี้คืนเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นรายเดือน หรือรายไตรมาส หรือราย ๖ เดือน หรือรายปี ตามความสามารถในการชำระหนี้ และที่มาแห่งรายได้ โดยได้รับการชดเชยดอกเบี้ยตามโครงการ ไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันกู้ แต่ทั้งนี้ ไม่เกินวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๔ หลังจากนั้นชำระดอกเบี้ยในอัตรากปกติของธนาคาร

๙.๕.๒ หากกลุ่มแปลงใหญ่ ไม่สามารถชำระคืนหนี้เงินกู้ได้ในเวลาที่กำหนดด้วยเหตุสุดวิสัยจำเป็น ธ.ก.ส. สามารถปรับเงื่อนไขการชำระหนี้ การเรียกเก็บดอกเบี้ย และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ตามข้อบังคับและวิธีปฏิบัติของธนาคาร โดยที่ลูกค้ายังได้สิทธิ์ตามโครงการ

๙.๕.๓ หากผู้ร่วมกู้ ผู้ร่วมค้ำประกัน ไม่สามารถร่วมชำระหนี้ได้ เป็นเหตุจากเสียชีวิต ทุพพลภาพ ล้มละลาย หายสาบสูญ หรือกรณีอื่นใดที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้ทายาทตามกฎหมายจะต้องเป็นผู้ร่วมรับภาระหนี้ที่เกิดขึ้นจากการร่วมกู้ ร่วมค้ำประกัน ในการกู้

### ๙.๖ หลักประกันเงินกู้

๙.๖.๑ ให้ใช้หลักประกันเงินกู้ตามข้อบังคับและวิธีปฏิบัติปกติของธนาคาร เป็นลำดับแรก

๙.๖.๒ กรณีมีเหตุอันควรผ่อนผัน ให้สามารถลดหย่อนหลักประกันได้ ดังนี้

(๑) หลักประกันที่ดินหรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจำนองเป็นประกันหนี้ เมื่อรวมกับวงเงินกู้ทุกสัญญาที่ใช้หลักประกันประเภทเดียวกันนี้แล้ว ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ ๙๕ ของวงเงินจดทะเบียนจำนอง กรณีการกู้เงินโดยใช้หนังสือแสดงสิทธิที่มีตราประทับห้ามโอน ให้เป็นไปตามวิธีปฏิบัติปกติของธนาคาร

(๒) กรณีที่ใช้หลักประกันตามข้อ ๙.๖.๑ และ ๙.๖.๒ (๑) แล้วไม่เพียงพอ ให้สามารถใช้บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ค้ำประกันสินเชื่อตามโครงการได้ และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ปกติของธนาคาร

(๓) สหกรณ์การเกษตร หรือกลุ่มเกษตรกร กู้เงินเพื่อการลงทุนตามข้อบังคับฉบับที่ ๒๖ ให้ใช้หลักประกัน จำนองเป็นลำดับแรก กรณีหลักประกันไม่เพียงพอ หรือเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ได้จากงบประมาณทางราชการหรือติดจำนองกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ไม่สามารถจำนองลำดับที่ ๒ ได้ หรือเป็นที่ดิน ส.ป.ก. ที่มีการจัดทำสัญญาเช่าถูกต้อง ธนาคารผ่อนปรนให้ใช้คณะกรรมการของสหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรค้ำประกันเงินกู้ในฐานะส่วนตัวเป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้ได้และหรือเป็นหลักประกันร่วมได้ในวงเงินค้ำประกันไม่เกิน ๑๐ ล้านบาท

(๔) วิสาหกิจชุมชน ผ่อนปรนให้ใช้หลักประกันรับรองรับผิดชอบลูกหนี้ร่วมกันและหนังสือค้ำประกันหนี้เงินกู้ เมื่อรวมกับวงเงินค้ำประกันที่มีอยู่แล้วต้องไม่เกิน ๑๐ ล้านบาท ทั้งนี้ ไม่นับรวมโครงการพิเศษที่ธนาคารกำหนดให้แยกหลักประกันเงินกู้ไว้ต่างหาก

### ๙.๗ การบริหารความเสี่ยง

๙.๗.๑ การกู้เงินของกลุ่มแปลงใหญ่ให้สมาชิกในการดำเนินงานตามโครงการ เพื่อไม่ให้เป็นการระงับสถาบันเกษตรกร และสมาชิกที่ร่วมดำเนินโครงการ จึงขอให้ ธ.ก.ส. ในพื้นที่ ชี้แจงทำความเข้าใจให้สมาชิกจัดทำประกันชีวิตแบบคุ้มครองวงเงินสินเชื่อ โดยระบุให้ธนาคารเป็นผู้รับผลประโยชน์ ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นภาระหนักและเป็นไปตามความสมัครใจของผู้กู้

๙.๗.๒ การส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการความเสี่ยงด้านการผลิต ถือเป็นการสร้างระบบภูมิคุ้มกันอย่างหนึ่ง โดยใช้การประกันภัยเป็นเครื่องมือทางการเงินในการบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ให้สาขาชี้แจง แนะนำให้จัดทำประกันภัยพืชผลทางการเกษตร เช่น ข้าวนาปี โคนม ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย เป็นต้น

๙.๗.๓ สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการกำกับดูแลการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน

### ๑๐. งบประมาณโครงการ

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการรวมทั้งสิ้น ๒๓,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑๐.๑ วงเงินสินเชื่อรวมตามโครงการ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยใช้แหล่งเงินทุนของ ธ.ก.ส.

๑๐.๒ งบประมาณสำหรับชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ ธ.ก.ส. วงเงิน ๓,๐๐๐ ล้านบาท โดยให้ ธ.ก.ส. เสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้รัฐบาลชำระคืนค่าชดเชยดอกเบี้ย ตามค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงตามขั้นตอนต่อไป

### ๑๑. การกำกับ ติดตาม รายงาน และประเมินผล

#### ๑๑.๑ การติดตาม

๑๑.๑.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบติดตามและประเมินการดำเนินงานของสมาชิกแปลงใหญ่แต่ละแปลง

๑๑.๑.๒ คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ คณะกรรมการขับเคลื่อนงาน

ด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ร่วมกับ ธ.ก.ส. สาขา วางแผนการติดตาม ให้คำแนะนำ และดำเนินการตามแผน

๑๑.๑.๓ ส่วนกลางและเขต ร่วมกับ ธ.ก.ส. ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานการส่งเสริม การเกษตรแบบแปลงใหญ่ และให้คำแนะนำปรึกษาในการดำเนินงานและร่วมวางแผนขับเคลื่อน อย่างน้อยไตรมาสละ ๑ ครั้ง

๑๑.๑.๔ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ติดตามนิเทศตามระบบของผู้ตรวจราชการ

#### ๑๑.๒ การรายงาน

๑๑.๒.๑ ธ.ก.ส. สาขา รายงานผลการพิจารณาของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร ระดับอำเภอ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และผลการอนุมัติ สิ้นเชื่อให้ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ทราบ

๑๑.๒.๒ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ จัดส่งข้อมูลผลการดำเนินงานสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตร แบบแปลงใหญ่ โดยตัดยอดทุกสิ้นเดือน ให้กรมส่งเสริมการเกษตร

๑๑.๒.๓ กรมส่งเสริมการเกษตร ในฐานะเลขานุการคณะทำงานระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ รวบรวม และสรุปรายงานผลการดำเนินงานสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในระบบ Co-Farm และส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยตัดยอดทุกสิ้นเดือน

#### ๑๑.๓ การประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร่วมกับ ธ.ก.ส. ประเมินผลโครงการ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

**เอกสารประกอบการพิจารณาสินเชื่อ (Check List)**  
**โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่**  
 สำหรับ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร

ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่.....

**๑. เอกสารแสดงตัวตน :** เป็นเอกสารสำคัญที่แสดงตัวตนและผู้เกี่ยวข้องในการเข้าดำเนินธุรกรรมตามวัตถุประสงค์  
 กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

- ☐ สำเนาหนังสือสำคัญการจดทะเบียนตาม พ.ร.บ.สหกรณ์
- ☐ สำเนาหนังสือสำคัญการจดทะเบียนตาม พ.ร.ฎ. ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร
- ☐ รายชื่อสมาชิกแปลงใหญ่
- ☐ สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ที่มีมติให้ขอสินเชื่อ ธ.ก.ส. และมีมติมอบหมายให้  
 คณะกรรมการดำเนินการ ลงลายมือชื่อแทนสหกรณ์ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์
- ☐ สำเนาข้อบังคับ และระเบียบการให้กู้เงินแก่สมาชิกหรือที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่ถือใช้ในปัจจุบัน
- ☐ สำเนาบัตรประชาชน + สำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการ ๑ ชุด
- ☐ สำเนาบัตรประชาชน + สำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม ๒ ชุด
- ☐ รายชื่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ชุดปัจจุบันทั้งคณะและผู้จัดการสหกรณ์
- ☐ แผนผัง/โครงสร้างการบริหารจัดการงานสหกรณ์
- ☐ ภาพถ่ายอาคารสำนักงาน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ พร้อมแผนที่ตั้ง
- ☐ ใบรับรองแสดงมาตรฐานการผลิต และรางวัล/ประกาศเกียรติคุณต่างๆ ที่ได้รับ (ถ้ามี)
- ☐ อื่นๆ.....

**๒. เอกสารด้านการเงิน :** เป็นเอกสารสำคัญที่แสดงฐานะทางการเงิน

- ☐ งบการเงิน หรือรายงานกิจการประจำปีย้อนหลัง ๔ ปี
- ☐ รายงานผลการตรวจสอบบัญชีแบบยาว และรายงานผลการประเมินจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในประจำปีบัญชีล่าสุด  
 จากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- ☐ แผนการดำเนินการประจำปี หรือแผนธุรกิจ พร้อมเอกสารหลักฐานในการดำเนินธุรกิจที่ขอสินเชื่อตามโครงการฯ
- ☐ สำเนาวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันที่นายทะเบียนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเห็นชอบปีล่าสุด
- ☐ งบทดลอง ณ วันสิ้นเดือนล่าสุด
- ☐ ประมาณการเบิกเงินกู้และชำระหนี้คืน ธ.ก.ส. ในปีบัญชีที่ขอกู้เงิน
- ☐ สัญญาเช่าสถานที่ประกอบการ (กรณีเช่า)
- ☐ อื่นๆ (ขอเพิ่มเติมตามความจำเป็น).....

หมายเหตุ : เอกสารแสดงตนของสหกรณ์ต้องมีการประทับตรา และลงนามรับรองสำเนาทั้งหมด

**เอกสารประกอบการพิจารณาสินเชื่อ (Check List)**  
**โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่**  
**สำหรับ วิสาหกิจชุมชน**

ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่.....

**๑. เอกสารแสดงตัวตน :** เป็นเอกสารสำคัญที่แสดงตัวตนและผู้เกี่ยวข้องในการเข้าดำเนินธุรกรรมตามวัตถุประสงค์  
 กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

- ☐ สำเนาหนังสือสำคัญการจดทะเบียนตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
- ☐ รายชื่อสมาชิกแปลงใหญ่
- ☐ สำเนารายงานการประชุมกลุ่ม (เรื่องการเข้าเป็นลูกค้าธนาคาร และมอบอำนาจให้สมาชิก หรือคณะกรรมการกลุ่มทำการ  
แทนกลุ่ม)
- ☐ แบบประเมินศักยภาพ
- ☐ ทะเบียนประวัติสมาชิก
- ☐ ข้อมูลกลุ่มบุคคล
- ☐ สำเนาข้อบังคับ และระเบียบกลุ่ม
- ☐ สำเนาบัตรประชาชน + สำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการ ๑ ชุด
- ☐ สำเนาบัตรประชาชน + สำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการ (หรือสมาชิก) ผู้มีอำนาจลงนาม ๒ ชุด
- ☐ รายชื่อคณะกรรมการดำเนินการ
- ☐ แผนผัง/โครงสร้างการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน (ถ้ามี)
- ☐ ภาพถ่ายอาคารสำนักงาน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ พร้อมแผนที่ตั้ง
- ☐ ใบรับรองแสดงมาตรฐานการผลิต และรางวัล/ประกาศเกียรติคุณต่างๆ ที่ได้รับ (ถ้ามี)
- ☐ อื่นๆ.....

**๒. เอกสารด้านการเงิน :** เป็นเอกสารสำคัญที่แสดงฐานะทางการเงิน

- ☐ ข้อมูลการดำเนินธุรกิจและงบการเงิน
- ☐ แผนการดำเนินการประจำปี หรือแผนธุรกิจ พร้อมเอกสารหลักฐานในการดำเนินธุรกิจที่ขอสินเชื่อตามโครงการฯ
- ☐ สัญญาเช่าสถานที่ประกอบการ (กรณีเช่า)
- ☐ งบทดลองประจำเดือน ณ วันสิ้นเดือนล่าสุด
- ☐ ทะเบียนการถือหุ้น
- ☐ ทะเบียนการฝากเงินกลุ่ม
- ☐ อื่นๆ (ขอเพิ่มเติมตามความจำเป็น).....